

Bruksela, 6 czerwca 2023 r.
(OR. en)

9367/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0161 (NLE)

ECOFIN 435
FIN 528
UEM 99

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: DECYZJA WYKONAWCZA RADY zmieniająca decyzję wykonawczą Rady
z 29 października 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy
i zwiększania odporności Estonii

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

z dnia ...

**zmieniająca decyzję wykonawczą Rady z 29 października 2021 r.
w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Estonii**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności¹, w szczególności jego art. 20 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

¹ Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Po przedłożeniu przez Estonię w dniu 18 czerwca 2021 r. krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności (RRP) Komisja przedstawiła Radzie wniosek dotyczący pozytywnej oceny tego planu. W dniu 29 października 2021 r. Rada zatwierdziła pozytywną ocenę w drodze decyzji wykonawczej (zwanej dalej „decyzją wykonawczą Rady z dnia 29 października 2021 r.”)¹.
- (2) Zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 maksymalny wkład finansowy z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego dla każdego państwa członkowskiego należy zaktualizować do dnia 30 czerwca 2022 r. zgodnie z metodyką określoną w tym artykule. W dniu 30 czerwca 2022 r. Komisja przedstawiła wyniki tej aktualizacji Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
- (3) W dniu 9 marca 2023 r. Estonia przedstawiła Komisji zmieniony krajowy RRP, zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, zgodnie z art. 21c rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (4) W zmienionym RRP uwzględniono również zaktualizowany maksymalny wkład finansowy zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 i zwrócono się do Komisji z wnioskiem wraz z uzasadnieniem o zmianę decyzji wykonawczej Rady z dnia 29 października 2021 r. zgodnie z art. 21 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241, w którym to wniosku uznano, że realizacja RRP nie jest już częściowo możliwa z uwagi na obiektywne okoliczności. Zmiany RRP przedstawione przez Estonię dotyczą 22 działań.

¹ Zob. dokumenty ST 12532/21 INIT i ST 12532/21 ADD 1 na stronie <http://register.consilium.europa.eu>.

- (5) W dniu 12 lipca 2022 r. Rada skierowała do Estonii zalecenia w kontekście europejskiego semestru. W szczególności Rada zaleciła, aby Estonia rozwijała inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, w tym poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowionego rozporządzeniem (UE) 2021/241 (zwanego dalej „Instrumentem”), REPowerEU oraz innych funduszy unijnych. Rada zaleciła również wzmocnienie ochrony socjalnej, m.in. poprzez rozszerzenie zakresu świadczeń dla bezrobotnych, w szczególności w celu objęcia nimi osób, u których krótkie okresy pracy przeplatają się z okresami bezrobocia, oraz osób zatrudnianych w ramach niestandardowych form. Zaleciła również poprawę przystępności cenowej i jakości opieki długoterminowej, w szczególności poprzez zapewnienie jej trwałego finansowania oraz integrację usług zdrowotnych i społecznych. Rada zaleciła ponadto, aby Estonia ograniczyła ogólną zależność od paliw kopalnych i dywersyfikację przywozu paliw kopalnych poprzez przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii, m.in. poprzez dalsze usprawnienie procedur wydawania pozwoleń, zapewnienie wystarczającej przepustowości połączeń międzysystemowych oraz wzmocnienie krajowej sieci elektroenergetycznej. Rada zaleciła Estonii zwiększenie efektywności energetycznej, w tym efektywności energetycznej budynków, w celu zmniejszenia zużycia energii. Co więcej, Rada wezwała Estonię do zintensyfikowania wysiłków na rzecz bardziej zrównoważonego charakteru systemu transportowego, m.in. poprzez elektryfikację sieci kolejowej oraz wprowadzenie zachęt służących promowaniu zrównoważonego i mniej zanieczyszczającego transportu, np. poprzez wymianę pojazdów drogowych. Po dokonaniu oceny stanu wdrożenia zaleceń krajowych z lat 2019, 2020 i 2021 w momencie przedłożenia zmienionego krajowego RRP Komisja uznaje, że poczyniono pewne postępy w realizacji zalecenia dotyczącego wzmocnienia ochrony socjalnej. Poczyniono ograniczone postępy w realizacji zalecenia dotyczącego ograniczenia ogólnej zależności od paliw kopalnych.

- (6) Złożenie zmienionego RRP nastąpiło po przeprowadzeniu procesu konsultacji zgodnie z krajowymi uregulowaniami, przy zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, organizacji młodzieżowych i innych odpowiednich zainteresowanych stron. Podsumowanie konsultacji przedstawiono wraz ze zmienionym krajowym RRP. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność zmienionego RRP, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny ustanowionymi w załączniku V do tego rozporządzenia.

Aktualizacje na podstawie art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241

- (7) W zmienionym RRP przedstawionym przez Estonię usunięto trzy działania w celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego. Estonia wyjaśniła, że z powodu ograniczenia maksymalnego wkładu finansowego dla Estonii z 969 299 213 EUR¹ do 863 271 631 EUR² nie jest już możliwe sfinansowanie wszystkich działań uwzględnionych w pierwotnym RRP Estonii. Estonia wyjaśniła, że niektóre działania należy usunąć ze względu na ograniczenie alokacji oraz ze względu na wzrost kosztów i zakłóceń w łańcuchach dostaw wpływających na realizację tych działań.

¹ Kwota ta odpowiada alokacji finansowej po odliczeniu proporcjonalnego udziału wydatków Estonii, o których mowa w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241, obliczonej zgodnie z metodyką określoną w art. 11 tego rozporządzenia.

² Kwota ta odpowiada alokacji finansowej po odliczeniu proporcjonalnego udziału wydatków Estonii, o których mowa w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241, obliczonej zgodnie z metodyką określoną w art. 11 tego rozporządzenia.

- (8) Zmieniony RRP nie zawiera już niektórych działań uwzględnionych w komponencie 5 (Zrównoważony transport) i w komponencie 6 (Opieka zdrowotna i ochrona socjalna). Dotyczy to działania 5.2 (Inwestycja: Budowa odcinka linii kolejowej Tallinn-Rohuküla na zachód), działania 5.3 (Inwestycja: Budowa wspólnego terminalu multimodalnego Rail Baltic w Tallinie) i działania 6.5 (Inwestycja: Budowanie zdolności w zakresie wielofunkcyjnych śmigłowców medycznych). Działanie 5.2 obejmuje budowę odcinka linii kolejowej Tallinn-Rohuküla na zachód. Działanie 5.3 obejmuje budowę wspólnego terminalu multimodalnego Rail Baltic w Tallinie, co stanowi element projektu rozwoju infrastruktury transportu kolejowego na terenie niezagospodarowanym w ramach korytarza „Morze Północne – Morze Bałtyckie” transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T). Działanie 6.5 polega na zakupie dwóch wielofunkcyjnych helikopterów medycznych, w tym wyposażenia pomocniczego, wyposażenia technicznego i zapewnieniu wstępnego szkolenia personelu niezbędnego do obsługi śmigłowców, a także na budowie lądowisk i miejsc lądowania w ośrodkach ratownictwa medycznego. W decyzji wykonawczej Rady z dnia 29 października 2021 r. należy zatem skreślić opis tych działań oraz powiązane z nimi kamienie milowe i wartości docelowe.

Aktualizacje na podstawie art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/241

- (9) Zmiany RRP przedstawione przez Estonię z uwagi na obiektywne okoliczności dotyczą 19 działań.

- (10) Estonia wyjaśniła, że realizacja dwóch działań nie jest już możliwa z uwagi na skutki rosyjskiej agresji na Ukrainę. Ze względu na tę zaistniałą sytuację postanowiono dodatkowo zaplanować bunkier (kondygnacja podziemna) w szpitalu, którego budowę zaplanowano w ramach działania 6.2 (Inwestycja: Ustanowienie kompleksu medycznego w północnej Estonii). Tego typu dodatkowy element budowy spowodowałby wzrost kosztów, nie licząc kosztów wynikających z wysokiej inflacji i znacznego zakłócenia w łańcuchach dostaw, oraz opóźnienie robót budowlanych, które trwałyby jeszcze po roku 2026. Wiąże się to również z rezygnacją z budowy kompleksu medycznego w północnej Estonii). Dotyczy to odpowiednio kamieni milowych i wartości docelowych o numerach porządkowych 99–105 w ramach działania 6.2 (Inwestycja: Ustanowienie kompleksu medycznego w północnej Estonii). Estonia wyjaśniła ponadto, że konieczna jest zmiana nazwy kamienia milowego o numerze porządkowym 94 w ramach działania 6.1 (Reforma: Ogólna zmiana organizacji opieki zdrowotnej w Estonii) będącego elementem komponentu 6 (Opieka zdrowotna i ochrona socjalna), jako że w związku z rezygnacją z budowy kompleksu medycznego w północnej Estonii nie ma już potrzeby zmiany odpowiednich przepisów w celu uwzględnienia tego kompleksu w wykazie szpitali. Dodatkowo Estonia wyjaśniła również, że nie jest możliwe osiągnięcie wszystkich elementów kamienia milowego o numerze porządkowym 96 w ramach tego samego działania 6.1 (Reforma: Ogólna zmiana organizacji opieki zdrowotnej w Estonii) w komponentcie 6 (Opieka zdrowotna i ochrona socjalna) według orientacyjnego harmonogramu. Opóźnienie wynika z konieczności priorytetowego potraktowania prac legislacyjnych i wydania wytycznych dla pielęgniarek, które wspierają uchodźców z Ukrainy, i dotyczy wyłącznie ustanowienia nowego systemu zwrotu kosztów ponoszonych przez pielęgniarki.

Opóźnienie to nie dotyczy zmian systemu zwrotu kosztów ponoszonych przez lekarzy i farmaceutów. Kamień milowy o numerze porządkowym 96 podzielono zatem na dwa kamienie milowe, a ustanowienie systemu zwrotu kosztów ponoszonych przez pielęgniarki przełożono na II kwartał 2024 r. Na tej podstawie Estonia zwróciła się o zmianę dwóch kamieni milowymi w ramach działania 6.1 i usunięcie wyżej wskazanych kamieni milowych i wartości docelowych z działania 6.2. Należy odpowiednio zmienić decyzję wykonawczą Rady z dnia 29 października 2021 r.

- (11) Estonia wyjaśniła, że realizacja trzech działań nie jest już możliwa przy założeniu kosztów oszacowanych w pierwotnym RRP, ponieważ koszty realizacji tych działań znacząco wzrosły z powodu wysokiej inflacji i zakłóceń w łańcuchach dostaw. Inflacja była wysoka w całym 2022 r., a wartość szczytową osiągnęła w sierpniu 2022 r., kiedy to zharmonizowany indeks cen konsumpcyjnych wzrósł o 25,2 % w porównaniu z sierpniem 2021 r. Wysoka inflacja wynika głównie z cen energii, które znacząco wzrosły z powodu rosyjskiej agresji na Ukrainę. Jednak również pozostałe ceny rosły w szybkim tempie. Na przykład wzrost kosztów budowy znacząco przyspieszył w 2021 r. głównie z powodu zakłóceń dostaw materiałów budowlanych, a ceny rosły jeszcze szybciej w pierwszych kwartałach 2022 r. we względu na niedobory materiałów budowlanych i siły roboczej w związku z rosyjską agresją na Ukrainę. Według Estonii w zaistniałej sytuacji realizacja niektórych dużych inwestycji uwzględnionych w pierwotnym RRP była niemożliwa po cenach przewidywanych w 2020 r.

Dotyczy to kamieni milowych i wartości docelowych o numerach porządkowych 74 i 75 w ramach działania 4.5 (Inwestycja: Program wzmocnienia sieci elektroenergetycznej w celu zwiększenia zdolności produkcyjnej energii ze źródeł odnawialnych i dostosowania się do zmiany klimatu (np. ochrona przed burzami)) kamieni milowych i wartości docelowych o numerach porządkowych 76 i 77 w ramach działania 4.6 (Inwestycja: Program na rzecz zwiększenia produkcji energii na obszarach przemysłowych) oraz kamieni milowych i wartości docelowych o numerach porządkowych 78 i 79 w ramach działania 4.7 (Inwestycja: Pilotażowy program magazynowania energii) w komponencie 4 (Energia i efektywność energetyczna). Na tej podstawie Estonia nie ograniczyła celów dotyczących powiązanych wartości docelowych w porównaniu z pierwotnym RRP, a zamiast tego utrzymała te działania w RRP dzięki skompensowaniu wyższych szacowanych kosztów za pomocą środków pozyskanych w wyniku usunięcia pozostałych działań na podstawie art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/241. Opis tych działań i powiązane z nimi kamienie milowe oraz wartości docelowe pozostają niezmienione.

- (12) Estonia wyjaśniła, że realizacja jednego działania nie jest już możliwa w terminie i przy założeniu kosztów oszacowanych w pierwotnym RRP, ponieważ w wyniku wysokiej inflacji i zakłóceń w łańcuchach dostaw doszło do opóźnień w realizacji robót budowlanych i znacznego wzrostu kosztów realizacji tego działania. Dotyczy to wartości docelowej o numerze porządkowym 91 w ramach działania 5.4 (Inwestycja: Budowa linii tramwajowej w Tallinie) w komponencie 5 (Zrównoważony transport). Na tej podstawie Estonia zwróciła się o przedłużenie terminu realizacji i wykorzystanie środków uwolnionych dzięki usunięciu innych działań na podstawie art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu pokrycia wzrostów kosztów ponoszonych w ramach tego działania. Należy odpowiednio zmienić decyzję wykonawczą Rady z dnia 29 października 2021 r.

- (13) Estonia wyjaśniła, że realizacja dwóch działań nie jest już możliwa z uwagi na znaczny wzrost kosztów wynagrodzeń i niedobór siły roboczej w sektorze IT. Dotyczy to wartości docelowej o numerze porządkowym 6 w ramach działania 1.2 (Inwestycja: Rozwój elektronicznej procedury wydawania pozwolenia na budowę) oraz wartości docelowych o numerach porządkowych 8 i 9 w ramach działania 1.3 (Inwestycja: Rozwój usług w zakresie cyfrowych listów przewozowych) w komponencie 1 (Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw). Na tej podstawie Estonia zwróciła się o obniżenie wartości docelowych odpowiadających tym dwóm działaniom w porównaniu z pierwotnym RRP. Należy odpowiednio zmienić decyzję wykonawczą Rady z dnia 29 października 2021 r.
- (14) Estonia wyjaśniła, że realizacja czterech działań nie jest już możliwa, ponieważ doszło do opóźnienia w realizacji tych działań na skutek zakłóceń w łańcuchach dostaw, nieoczekiwanych problemów, opóźnień w zakresie zamówień publicznych i procedur. Dotyczy to wartości docelowej o numerze porządkowym 61 w ramach działania 3.8 (Inwestycja: Budowa sieci szerokopasmowych o bardzo dużej przepustowości) w komponencie 3 (Cyfrowe państwo). Na tej podstawie Estonia zwróciła się o przedłużenie terminu na osiągnięcie tej wartości docelowej. W przypadku jednej inwestycji Estonia wyjaśniła w uzupełnieniu powodów wskazanych powyżej, że nie jest już możliwe osiągnięcie we wskazanym terminie kamienia milowego o numerze porządkowym 42 w ramach działania 2.7 (Inwestycja: Tworzenie możliwości wykorzystania ekologicznych technologii wodorowych opartych na odnawialnych źródłach energii) w komponencie 2 (Przyspieszenie zielonej transformacji w przedsiębiorstwach), ponieważ Estonia musi przekształcić swoje zaproszenie do składania wniosków na podstawie ostatecznej treści zmiany ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych (GBER)¹, która nastąpiła po opracowaniu przez Estonię pierwotnej wersji zaproszenia do składania wniosków.

¹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

Na tej podstawie Estonia zwróciła się o przedłużenie terminów na osiągnięcie tego kamienia milowego. W przypadku jednej reformy i jednej inwestycji doszło ponadto, niezależnie od powodów wskazanych powyżej, do zakłócenia prac administracyjnych ze względu na konieczność szybkiej integracji osób uciekających przed wojną w Ukrainie. Dotyczy to wartości docelowej o numerze porządkowym 14 w ramach działania 1.4 (Reforma: Reforma umiejętności na rzecz transformacji cyfrowej przedsiębiorstw) w komponencie 1 (Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw) i wartości docelowej o numerze porządkowym 26 w ramach działania 2.2 (Inwestycja: Zielone umiejętności wspierające zieloną transformację przedsiębiorstw) w komponencie 2 (Przyspieszenie zielonej transformacji w przedsiębiorstwach). Na tej podstawie Estonia zwróciła się o przedłużenie terminu na osiągnięcie tych dwóch wartości docelowych oraz o zmianę nazwy platformy informatycznej na potrzeby rejestracji działań szkoleniowych powiązanych z działaniem 1.4. Należy odpowiednio zmienić decyzję wykonawczą Rady z dnia 29 października 2021 r.

- (15) Estonia zwróciła się również o możliwość wykorzystania środków uwolnionych w wyniku usunięcia działań na podstawie art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/241 i przeznaczenia ich na zwiększenie poziomu ambicji dwóch działań i uwzględnienie pięciu nowych działań w zmienionym RRP. W jednym przypadku wzrost poziomu ambicji przybiera formę wzrostu wartości docelowych. Dotyczy to wartości docelowych o numerach porządkowych 35 i 36 w ramach działania 2.5 (Inwestycja: Wdrażanie ekologicznych technologii zasobooszczędnych) w komponencie 2 (Przyspieszenie zielonej transformacji w przedsiębiorstwach). Na tej podstawie Estonia zwróciła się o zwiększenie wyżej wskazanych wartości docelowych. W innym przypadku wzrost poziomu ambicji przybiera formę dodatkowej wartości docelowej. Dotyczy to wartości docelowej o numerze porządkowym 69a w ramach działania 4.3 (Inwestycja: Wsparcie renowacji małych budynków mieszkalnych) w komponencie 4 (Energia i efektywność energetyczna).

Na tej podstawie Estonia zwróciła się o uwzględnienie w RRP wartości docelowej dotyczącej tego działania. Uwzględnienie pięciu nowych działań dotyczy kamieni milowych i wartości docelowych o numerach porządkowych 43a, 43b i 43c w ramach działania 2.8 (Inwestycja: Wsparcie w zakresie inwestycji na rzecz bezpieczeństwa dostaw) w komponencie 2 (Przyspieszenie zielonej transformacji w przedsiębiorstwach), kamieni milowych o numerach porządkowych 80a, 80b i 80c w ramach działania 4.8 (Inwestycja: Pobudzenie rozwoju morskich farm wiatrowych) w komponencie 4 (Energia i efektywność energetyczna), kamieni milowych i wartości docelowych o numerach porządkowych 84a i 85a w ramach działania 5.2a (Inwestycja: Wielozadaniowy statek) oraz kamieni milowych i wartości docelowych o numerach porządkowych 86a i 87a w ramach działania 5.3.a (Inwestycja: Budowa wiaduktów Rail Baltic) w komponencie 5 (Zrównoważony transport) oraz kamieni milowych i wartości docelowych o numerach porządkowych 99a i 100a w ramach działania 6.2.a (budowa TERVIKUM) w komponencie 6 (Opieka zdrowotna i ochrona socjalna). Na tej podstawie Estonia zwróciła się o uwzględnienie w RRP kamieni milowych i wartości docelowych dotyczących tych pięciu działań. Należy odpowiednio zmienić decyzję wykonawczą Rady z dnia 29 października 2021 r.

- (16) Komisja uznaje, że powody przedstawione przez Estonię uzasadniają aktualizację na podstawie art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 i zmianę na podstawie art. 21 ust. 2 tego rozporządzenia.

Korekty błędów pisarskich

- (17) W tekście decyzji wykonawczej Rady z dnia 29 października 2021 r. zauważono jeden błąd pisarski wpływający na dwie wartości docelowe w ramach jednego działania. Należy zmienić decyzję wykonawczą Rady z dnia 29 października 2021 r. w celu skorygowania tego błędu pisarskiego, który nie odzwierciedla treści RRP przedstawionego Komisji w dniu 18 czerwca 2021 r., zgodnego z ustaleniami między Komisją a Estonią. Ten błąd pisarski dotyczy wartości docelowych o numerach porządkowych 39–40 w ramach działania 2.6 (Inwestycja: Zielony Fundusz) w komponencie 2 (Przyspieszenie zielonej transformacji w przedsiębiorstwach). Korekty te nie wpływają na realizację odnośnego działania.

Rozdział REPowerEU na podstawie art. 21c rozporządzenia (UE) 2021/241

- (18) Rozdział REPowerEU obejmuje jedną reformę o zwiększonej skali i dwie nowe inwestycje. Reforma 8.1 ma ułatwić rozpowszechnienie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W szczególności ta nowa reforma będzie oparta na reformie przewidzianej w ramach działania 4.4 i obejmie określenie odpowiednich obszarów rozwoju energii wiatrowej, usprawnienie ram udzielania zezwoleń w odniesieniu do projektów z zakresu energii odnawialnej dotyczących energii wiatrowej oraz budowanie zdolności organów udzielających zezwoleń. Celem inwestycji 8.2 jest zwiększenie zdolności sieci dystrybucji energii elektrycznej w celu zwiększenia dostępu do sieci instalacji do produkcji energii odnawialnej. Inwestycja 8.3 służy dwóm celom. Po pierwsze, jej celem jest utworzenie niezbędnych warunków regulacyjnych, organizacyjnych i finansowych pozwalających na zwiększenie produkcji i wykorzystania zrównoważonego biogazu i zrównoważonego biometanu.

Po drugie, inwestycja 8.3 ma na celu zwiększenie zainstalowanej zdolności do produkcji zrównoważonego biometanu. Wkład działań REPowerEU w zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii powinien przyczynić się do przezwyciężenia niedoborów dostaw energii i tym samym do ograniczenia ryzyka wysokich cen energii. Zmiany te powinny być korzystne dla wszystkich konsumentów, w tym konsumentów w najtrudniejszej sytuacji. Estonia zgłosiła również, że na finansowanie ukierunkowanych działań służących zwalczaniu ubóstwa energetycznego przeznacza również środki z własnego budżetu krajowego.

- (19) Komisja oceniła zmieniony RRP zawierający rozdział REPowerEU według kryteriów oceny określonych w art. 19 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241.

Wyważona reakcja przyczyniająca się do realizacji sześciu filarów

- (20) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. a) i kryterium 2.1 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 zmieniony RRP, zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, stanowi w dużym stopniu (rating A) kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną, tym samym przyczyniając się odpowiednio do realizacji wszystkich sześciu filarów, o których mowa w art. 3 tego rozporządzenia, z uwzględnieniem szczególnych wyzwań, przed którymi stoi dane państwo członkowskie, oraz alokacji finansowej na jego rzecz.

- (21) Komisja uznaje, że zmiana RRP, uzupełnionego o rozdział REPowerEU, ma wpływ wyłącznie na ocenę wkładu RRP w osiągnięcie założeń pierwszego filaru, jakim jest zielona transformacja. W przypadku pozostałych filarów charakter i zakres proponowanych zmian RRP nie mają wpływu na wcześniejszą ocenę planu, zgodnie z którą stanowi on w dużym stopniu kompleksową i odpowiednio wyważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną, ani na sposób, w jaki RRP przyczynia się odpowiednio do realizacji wszystkich sześciu filarów, o których mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241. Zmiana będzie kontynuacją procesu wzmacniania opieki zdrowotnej oraz odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej kraju, jak opisano w piątym filarze. W szczególności zastąpienie kompleksu medycznego w północnej Estonii projektem TERVIKUM przyczyni się do zwiększenia odporności i dostępności systemu opieki zdrowotnej w Estonii. W przypadku komponentu dotyczącego zrównoważonego transportu nowe działania, takie jak budowa wiaduktów Rail Baltic oraz wielozadaniowy statek, nadal będą przyczyniać się do przechodzenia na bardziej zrównoważony transport w ramach filaru, jakim jest zielona transformacja, oraz do udoskonalenia sieci połączeń transportu publicznego w ramach filaru czwartego, jakim jest spójność społeczna i terytorialna, podobnie jak miałyby to miejsce w przypadku realizacji poprzednich działań polegających na budowie wspólnego terminalu multimodalnego Rail Baltic i budowie odcinka linii kolejowej Tallinn-Rohuküla na zachód.
- (22) Jeżeli chodzi o pierwszy filar, zmieniony RRP Estonii, uzupełniony o rozdział REPowerEU, zawiera dodatkowe działania mające na celu pokonanie wyzwań związanych z zieloną transformacją, w szczególności w ramach komponentu 2 (Przyspieszenie zielonej transformacji w przedsiębiorstwach), komponentu 4 (Energia i efektywność energetyczna), komponentu 5 (Zrównoważony transport) i komponentu 8 (Rozdział REPowerEU).

- (23) Wyzwania związane z zieloną transformacją uwzględniono w nowej inwestycji 2.8 w komponencie 2, którego celem jest wsparcie przechodzenia przez przedsiębiorstwa przemysłowe z energii z paliw kopalnych na energię z alternatywnych źródeł. Do kwalifikowalnych rodzajów energii ze źródeł alternatywnych zaliczają się: energia wiatrowa, słoneczna, energia ze zrównoważonego biogazu i energia geotermalna, elektryfikacja i podłączenie do wydajnych systemów ciepłowniczych. Przystawienie się na inne rodzaje paliwa będzie miało pozytywny skutek w kontekście łagodzenia zmiany klimatu, bezpieczeństwa energetycznego i przystępności cenowej energii.
- (24) Ważne starania podejmuje się w ramach działania służącego pobudzeniu rozwoju morskich farm wiatrowych w ramach komponentu 4, który przyczynia się do rozwoju odnawialnych zasobów energetycznych i tym samym do wzrostu udziału energii odnawialnej w koszyku energetycznym Estonii. Budowa nowych instalacji do produkcji energii odnawialnej przyczyni się do przejścia na neutralną dla klimatu produkcję energii i ograniczenia zależności od paliw kopalnych.
- (25) Nowo dodane działania na rzecz zrównoważonego transportu w komponencie 5 przyczyniają się do rozwoju bardziej ekologicznych rodzajów transportu i do zwiększenia udziału rodzajów transportu przyjaznych dla klimatu, głównie za sprawą transportu kolejowego i morskiego. Budowa pięciu wiaduktów Rail Baltic przyczyni się do rozwoju nowego zelektryfikowanego połączenia kolejowego, natomiast nowy niskoemisyjny wielozadaniowy statek przyczyni się między innymi do ochrony bioróżnorodności. Inwestycje te pomogą Estonii propagować przechodzenie na rodzaje transportu bardziej przyjazne dla klimatu i będą miały wkład w długoterminową redukcję emisji w sektorze transportu.

- (26) Działania określone w rozdziale REPowerEU przyczynią się do osiągnięcia unijnych celów klimatycznych na 2030 r. i celu polegającego na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r., ponieważ mają pobudzić większe wykorzystanie energii odnawialnej. W szczególności w ramach komponentu 8 Estonia zamierza podjąć działania ułatwiające wprowadzanie odnawialnych źródeł energii, zwiększające dostęp instalacji produkujących energię elektryczną do sieci dystrybucji energii elektrycznej oraz intensyfikujące produkcję i wykorzystanie zrównoważonego biometanu. Oczekuje się, że cztery spośród pięciu nowych działań w zmienionym RRP i wszystkie trzy działania w rozdziale REPowerEU znacznie przyczynią się do zielonej transformacji, w tym wzmocnienia bioróżnorodności, lub ułatwią reagowanie na związane z nią wyzwania.

Sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w zaleceniach krajowych lub znacznej części tych wyzwań

- (27) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 zmieniony RRP, zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, ma przyczynić się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom lub znacznej części wyzwań (rating A), które zostały wskazane w skierowanych do Estonii zaleceniach krajowych, w tym w zakresie ich aspektów fiskalnych, lub wyzwaniom wskazanym w innych stosownych dokumentach formalnie przyjętych przez Komisję w ramach europejskiego semestru. W szczególności w zmienionym RRP uwzględniono zalecenie krajowe z 2022 r. dotyczące energii.

- (28) Zmieniony RRP obejmuje obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom gospodarczym i społecznym, przedstawionym w zaleceniach krajowych skierowanych do Estonii przez Radę w kontekście europejskiego semestru w 2022 r. (lub znacznej części tych wyzwań). W obszarze energii Rada zaleciła w szczególności ograniczenie ogólnej zależności od paliw kopalnych i dywersyfikację ich przywozu poprzez przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii, m.in. poprzez dalsze usprawnienie procedur wydawania pozwoleń, zapewnienie wystarczającej przepustowości połączeń międzysystemowych oraz wzmocnienie krajowej sieci elektroenergetycznej. Nowe inwestycje i reformy służą zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego, ułatwieniu rozwoju morskich farm wiatrowych, zwiększeniu przepustowości sieci dystrybucyjnej, usprawnieniu procedur wydawania pozwoleń na realizację projektów z zakresu energii odnawialnej oraz pobudzeniu produkcji zrównoważonego biometanu oraz jego wykorzystania. W rezultacie działania te powinny przyczynić się do ograniczenia ogólnej zależności od paliw kopalnych poprzez przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii, jak wskazano w zaleceniach krajowych skierowanych do Estonii w 2022 r. W zmienionym RRP zwiększono ponadto poziom ambicji przez określenie wyższych wartości docelowych w zakresie inwestycji w renowację małych budynków mieszkalnych oraz wdrażania ekologicznych technologii zasobooszczędnych zgodnie z zaleceniem krajowym z 2022 r. Estonia zajmuje się również wyzwaniami związanymi z dywersyfikacją przywozu paliw kopalnych i zapewnieniem wystarczającej przepustowości połączeń międzysystemowych bez wykorzystania środków z RRP. Jeżeli chodzi o dywersyfikację przywozu paliw kopalnych, Estonia zdołała zaprzestać nabywania rosyjskiego gazu dzięki podjętym staraniom, np. dzięki podjęciu współpracy z Finlandią i utworzeniu pływającej jednostki służącej magazynowaniu i regazyfikacji.

Jeżeli chodzi o przepustowość połączeń międzysystemowych, Estonia nadal dąży do synchronizacji swojej sieci elektroenergetycznej z unijną siecią elektroenergetyczną. Osiągnięcie bardziej zrównoważonego charakteru systemu transportowego będzie możliwe za sprawą inwestycji w wiadukty Rail Baltic i wielozadaniowy statek zgodnie z zaleceniem krajowym z 2022 r. dotyczącym transportu niskoemisyjnego. Budowa TERVIKUM (nowego ośrodka opieki zdrowotnej w mieście Viljandi) będzie sprzyjać świadczeniu zintegrowanych usług zdrowotnych i społecznych. Działanie to przyczyni się do realizacji zaleceń krajowych dotyczących lepszego świadczenia zintegrowanych usług zdrowotnych i społecznych.

- (29) RRP stanowi podstawę dalszych reform w sektorach opieki społecznej i zdrowotnej, aby rozwiązać problem niedoboru pracowników służby zdrowia, poprawić jakość i dostęp do opieki długoterminowej dla wszystkich osób potrzebujących opieki, rozszerzyć zakres świadczeń dla bezrobotnych i zmniejszyć zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć, w szczególności dzięki zwiększeniu przejrzystości płac. Działania przewidziane w RRP, których celem jest obniżenie emisyjności gospodarki, polegają głównie na inwestycjach. Jeśli chodzi o reformy, należy się spodziewać, że konkretne działania mające na celu stopniowe wycofywanie łupków bitumicznych zostaną określone w krajowym planie rozwoju sektora energetycznego dopiero pod koniec 2025 r.

- (30) Uznaje się, że zalecenie dotyczące zapewnienia, aby wzrost bieżących wydatków finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy, wykracza poza zakres RRP Estonii, niezależnie od faktu, że przewiduje się, iż Estonia nadal będzie wykorzystywać bezzwrotne wsparcie z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w 2023 r. na finansowanie dodatkowej inwestycji wspomagającej odbudowę.

Zasada „Nie czyń poważnych szkód”

- (31) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. d) i kryterium 2.4 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 zmieniony RRP, zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, ma przyczynić się do zapewnienia, aby żadne z działań służących realizacji reform i projektów inwestycyjnych ujętych w RRP nie czyniło poważnych szkód dla celów środowiskowych (rating A) w rozumieniu art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852¹ (zasada „nie czyń poważnych szkód”).

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

- (32) Zmieniony RRP obejmuje ocenę zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” zgodnie z wytycznymi technicznymi zawartymi w zawiadomieniu Komisji zatytułowanym „Wytyczne techniczne dotyczące stosowania zasady »nie czyn poważnych szkód« na podstawie rozporządzenia ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności”¹. Ocenie tej poddaje się systematycznie każdą zmienioną reformę i inwestycję zgodnie z dwuetapowym podejściem. W jej wyniku stwierdzono, że w przypadku żadnego ze zmienionych działań nie występuje ryzyko poważnych szkód albo, jeżeli zidentyfikowano ryzyko, po przeprowadzeniu dodatkowej szczegółowej oceny stwierdza się, że nie jest to ryzyko poważnych szkód. Estonia przedstawiła sprawozdanie ze szczegółowej oceny nowych działań, w tym działań określonych w rozdziale REPowerEU. Żadne z działań określonych w rozdziale REPowerEU nie wymagały odstępstwa od zasady „nie czyn poważnych szkód”. W stosownych przypadkach wymagania oceny zgodności z zasadą „nie czyn poważnych szkód” są wpisane w projekt działania i określone w ramach kamienia milowego lub wartości docelowej danego działania. Na podstawie przedstawionych informacji można stwierdzić, że żadne z działań nie czyni poważnych szkód w kontekście celów środowiskowych w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852.

Wkład w osiągnięcie celów REPowerEU

- (33) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. da) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.12 załącznika V do tego rozporządzenia oczekuje się, że rozdział REPowerEU w dużym stopniu (rating A) skutecznie przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego, dywersyfikacji dostaw energii w Unii, zwiększania wykorzystania energii odnawialnej i zwiększania efektywności energetycznej oraz zdolności do magazynowania energii lub do niezbędnego zmniejszenia zależności od paliw kopalnych przed 2030 r.

¹ Dz.U. C 58 z 18.2.2021, s. 1.

- (34) Oczekuje się, że realizacja działań uwzględnionych w rozdziale REPowerEU znacząco przyczyni się do wspierania osiągnięcia celów określonych w art. 21c ust. 3 lit. b) i e) rozporządzenia (UE) 2021/241. Reforma dotycząca wydawania pozwoleń na realizację projektów z zakresu energii odnawialnej i działania dotyczące zrównoważonego biometanu przyczynią się do osiągnięcia celu określonego w art. 21c ust. 3 lit. b) rozporządzenia, tj. dywersyfikacji dostaw energii w Unii poprzez zwiększenie udziału i przyspieszenie wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych oraz zwiększanie produkcji i wykorzystania zrównoważonego biometanu. Inwestycja w sieć elektroenergetyczną odnosi się do celu określonego w art. 21c ust. 3 lit. e) rozporządzenia, tj. do niezbędnego zmniejszenia zależności od paliw kopalnych przed 2030 r. przez usprawnienie wewnętrznego przesyłu i usunięcie wąskich gardeł w zakresie dystrybucji oraz przyspieszenie integracji odnawialnych źródeł energii.
- (35) Działania REPowerEU są zgodne z ramami polityki Estonii, których celem jest redukcja emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii. Działania są ponadto wzmocnieniem działań uwzględnionych w pierwotnym RRP i dotyczących magazynowania energii, udoskonalenia sieci elektroenergetycznej i pobudzenia produkcji energii odnawialnej na obszarach przemysłowych, ponieważ docelowo będą skutkowały wzrostem udziału energii odnawialnej.
- (36) Działania REPowerEU w dużym stopniu skupiają się zatem na zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii i ich integracji z siecią elektroenergetyczną, dzięki czemu Estonia będzie mogła zwiększyć udział krajowych źródeł energii w koszyku energetycznym. W takiej sytuacji nastąpi spadek zapotrzebowania na import paliw będących źródłem energii i, co za tym idzie, wzrośnie bezpieczeństwo energetyczne kraju.

Działania mające wymiar lub skutek transgraniczny lub wielokrajowy

- (37) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. db) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.13 załącznika V do tego rozporządzenia oczekuje się, że działania uwzględnione w rozdziale REPowerEU będą w dużym stopniu (rating A) miały wymiar lub skutek transgraniczny lub wielokrajowy. W rozumieniu zmienionego rozporządzenia (UE) 2021/241 wszystkie trzy działania uwzględnione w rozdziale REPowerEU, a tym samym 100 % ich szacowanych kosztów, mają wymiar lub skutek transgraniczny lub wielokrajowy. Działania uwzględnione w rozdziale REPowerEU bezpośrednio przyczynią się do produkcji energii ze źródeł odnawialnych i jej integracji z siecią. W rezultacie przyczynią się do zmniejszenia zależności od paliw kopalnych i zapotrzebowania na energię, w związku z czym uznaje się, że mają one pozytywny skutek transgraniczny, jak określono w wytycznych Komisji w kontekście REPowerEU.

Przyczynienie się do zielonej transformacji, w tym do różnorodności biologicznej

- (38) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. e) i kryterium 2.5 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 zmieniony RRP, zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, zawiera działania, które przyczyniają się w dużym stopniu (rating A) do zielonej transformacji, w tym do różnorodności biologicznej, lub do sprostania związanym z tym wyzwaniom. Działania wspierające realizację celów klimatycznych odpowiadają kwocie wynoszącej 59,4 % łącznej alokacji w ramach RRP oraz 77,6 % łącznych szacunkowych kosztów działań uwzględnionych w rozdziale REPowerEU, obliczonej zgodnie z metodyką określoną w załączniku VI do rozporządzenia (UE) 2021/241. Zgodnie z art. 17 tego rozporządzenia zmieniony RRP zawierający rozdział REPowerEU jest spójny z informacjami widniejącymi w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu na lata 2021–2030.

- (39) Oprócz działań uwzględnionych w komponentach dotyczących zielonej transformacji w przedsiębiorstwach, energii i efektywności energetycznej oraz zrównoważonego transportu, które zostały zapisane w pierwotnym RRP Estonii, w zmienionym RRP rozszerzono działania dotyczące efektywności energetycznej, magazynowania energii i wzmocnienia sieci elektroenergetycznej. W ramach nowych działań Estonia koncentruje się na usunięciu barier w zakresie wdrażania technologii energii wiatrowej i propaguje wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych przez przedsiębiorstwa. Przez dodanie inwestycji w postaci wielozadaniowego statku do zwalczania zanieczyszczeń priorytetowo traktuje się również kwestię bioróżnorodności, która nie została wyraźnie uwzględniona w pierwotnym RRP.
- (40) Jeżeli chodzi o wkład działań określonych w rozdziale REPowerEU, o który uzupełniono estoński RRP, w osiągnięciu celów klimatycznych na rok 2030 i w celu polegającego na pozyskaniu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r., działania te mają, z jednej strony, pobudzić wykorzystanie energii odnawialnej w ujęciu ogólnym, a z drugiej strony mają w szczególności spowodować rozwój produkcji zrównoważonego biogazu i zrównoważonego biometanu ze źródeł lokalnych. W szczególności w ramach komponentu 8 Estonia przewidziała działania ułatwiające wprowadzenie odnawialnych źródeł energii, zwiększające dostęp instalacji produkujących energię elektryczną do sieci dystrybucji energii elektrycznej oraz intensyfikujące produkcję i wykorzystanie zrównoważonego biometanu zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001¹.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

- (41) Działania te będą miały trwały wpływ, gdyż przyspieszą stopniowe wycofywanie paliw kopalnych z myślą o osiągnięciu zrównoważonego systemu energii ze źródeł odnawialnych w Estonii. Spowodują znaczne ograniczenie intensywności emisji gazów cieplarnianych w związku z produkcją energii wykorzystywanej w Estonii i tym samym przyczynią się do osiągnięcia celów klimatycznych na rok 2030 oraz celu polegającego na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.
- (42) Ze względu na ograniczony maksymalny wkład finansowy w przypadku RRP Estonii i uwzględnienie nowych działań sprzyjających zielonej transformacji wkład RRP w realizację celów klimatycznych wzrósł z 41,5 % do 59,4 %.

Przyczynianie się do transformacji cyfrowej

- (43) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. f) i kryterium 2.6 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 zmieniony RRP zawiera działania, które w dużym stopniu przyczyniają się do transformacji cyfrowej lub do sprostania związanym z nią wyzwaniom. Działania wspierające realizację celów cyfrowych stanowią kwotę wynoszącą 24,1 % łącznej alokacji w ramach zmienionego RRP, obliczoną zgodnie z metodyką określoną w załączniku VII do rozporządzenia. (UE) 2021/241
- (44) Pozytywna ocena wkładu w transformację cyfrową zawarta w decyzji wykonawczej Rady z dnia 29 października 2021 r. nadal jest aktualna. Zmieniony RRP obejmuje małe zmiany czterech działań dotyczących transformacji cyfrowej i nie zawiera nowych działań przyczyniających się do transformacji cyfrowej.

- (45) Ze względu na ograniczony maksymalny wkład finansowy w przypadku RRP Estonii wkład RRP, z wyłączeniem rozdziału REPowerEU zgodnie z art. 21c ust. 5, w realizację celów cyfrowych wzrósł z 21,5 % do 24,1 %.

Monitorowanie i realizacja

- (46) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. h) i kryterium 2.8 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 ustalenia zaproponowane w zmienionym RRP, zawierającym rozdział dotyczący REPowerEU, są adekwatne (rating A), aby zapewnić skuteczne monitorowanie i realizację RRP, w tym planowanego harmonogramu działań, kamieni milowych i wartości docelowych oraz związanych z nimi wskaźników.
- (47) Charakter i zakres proponowanych zmian estońskiego RRP nie mają wpływu na wcześniejszą ocenę skutecznego monitorowania i realizacji RRP. Kamienie milowe i wartości docelowe towarzyszące zmienionym działaniom, w tym działaniom określonym w rozdziale dotyczącym REPowerEU, są jasne i realistyczne, a zaproponowane wskaźniki dotyczące tych kamieni milowych i wartości docelowych są adekwatne, akceptowalne i wiarygodne.

Kalkulacja kosztów

- (48) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. i) i kryterium 2.9 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 przedstawione w zmienionym RRP, zawierającym rozdział dotyczący REPowerEU, uzasadnienie kwoty szacunkowych łącznych kosztów planu jest w umiarkowanym stopniu (rating B) racjonalne i wiarygodne, zgodne z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalne do spodziewanego wpływu na krajową gospodarkę i społeczeństwo.

- (49) Na podstawie przekazanych informacji można stwierdzić, że z oceny szacunkowych kosztów nowych inwestycji i działań REPowerEU wynika, iż większość kosztów jest racjonalna i wiarygodna, mimo że dowody wskazują na różny stopień szczegółowości i dokładności obliczeń. W niektórych przypadkach szczegółowe informacje na temat metodyki i założeń wykorzystanych do oszacowania kosztów były ograniczone – częściowo ze względu na fakt, że chodziło o nowe działania – lub mniej jasne, przez co nie można było przyznać ratingu A w ramach tego kryterium oceny. Co więcej, zmiany w szacunkach kosztów związanych ze zmienionymi działaniami były uzasadnione i proporcjonalne, przez co nie zmieniła się racjonalność i wiarygodność tych szacunków kosztów w porównaniu z pierwotnym RRP. Na koniec, szacunkowe łączne koszty zmienionego RRP są zgodne z zasadą efektywności kosztowej i proporcjonalne do spodziewanego wpływu na krajową gospodarkę i społeczeństwo.

Spójność RRP

- (50) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. k) i kryterium 2.11 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 zmieniony RRP, zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, zawiera w umiarkowanym stopniu (rating B) działania służące realizacji reform i projektów inwestycji publicznych, które mają spójny charakter.

- (51) Zmiany w RRP wykazują spójność w ramach każdego komponentu i wzajemne powiązania tematyczne i synergie między poszczególnymi komponentami, w szczególności między komponentami związanymi z zieloną transformacją oraz nowo dodanym rozdziałem dotyczącym REPowerEU. Działania określone w rozdziale REPowerEU przyczyniły się do dalszego zwiększenia spójności przez wzmocnienie działań uwzględnionych w pierwotnym RRP dotyczących magazynowania energii, udoskonalenia sieci elektroenergetycznej i pobudzenia produkcji energii odnawialnej na obszarach przemysłowych. W szczególności działania REPowerEU obejmują reformę i inwestycje służące zwiększeniu produkcji i integracji energii ze źródeł odnawialnych. W porównaniu z pierwotnym RRP w znacznym stopniu rozszerzono również działanie wspierające energooszczędne renowacje prywatnych lokali mieszkalnych. Nowa inwestycja w pobudzenie rozwoju morskich farm wiatrowych ściśle wiąże się z istniejącymi działaniami służącymi zwiększeniu udziału energii odnawialnej i powinna skutkować zniesieniem ograniczeń dotyczących wysokości turbin wiatrowych w Zatoce Ryskiej i na trzech wyspach, a tym samym uwolnić niewykorzystany potencjał Estonii w zakresie produkcji morskiej energii wiatrowej. Za sprawą nowej inwestycji w infrastrukturę ochrony zdrowia w dalszym czasie zapewnia się poprawę dostępu do opieki zdrowotnej, jak przewidziano w pierwotnym RRP. Jednocześnie nie rozwiązano kwestii określonych ograniczeń związanych ze spójnością pierwotnego RRP. Zasadniczo w zmienionym RRP nadal przewidziano więcej inwestycji niż reform, a ponadto nie wzmocniono jego społecznego wymiaru. W RRP nie uwzględniono konkretnych działań mających na celu stopniowe wycofywanie łupków bitumicznych – których określenia należy się spodziewać w krajowym planie rozwoju sektora energetycznego dopiero pod koniec 2025 r. – ani nie przewidziano szerszych reform, takich jak zielone opodatkowanie.

Wszelkie pozostałe kryteria oceny

- (52) Komisja jest zdania, że zmiany przedstawione przez Estonię nie mają wpływu na pozytywną ocenę RRP określoną w decyzji wykonawczej Rady z dnia 29 października 2021 r. w zakresie jego adekwatności, skuteczności, efektywności oraz spójności na podstawie kryteriów oceny określonych w art. 19 ust. 3 lit. c), g) i j).

Proces konsultacji

- (53) Na etapie przygotowania zmienionego RRP, zawierającego rozdział dotyczący REPowerEU, Estonia skorzystała ze wsparcia przewidzianego w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240¹ (tytuł projektu „Wsparcie na rzecz REPowerEU”). W kontekście przygotowania sprawozdania, które zawierało informacje wykorzystane do opracowania działań REPowerEU, zapewniono inkluzywne zaangażowanie zainteresowanych stron.
- (54) Realizacja zmienionego RRP, zawierającego rozdział dotyczący REPowerEU, obejmuje konsultacje z zainteresowanymi stronami na potrzeby przyjęcia odpowiednich aktów wykonawczych w odniesieniu do każdego działania, a także regularne informowanie zainteresowanych stron o postępach w realizacji RRP w ramach odbywającego się corocznie w Estonii wydarzenia dotyczącego realizacji RRP Estonii. Aby zapewnić odpowiedzialność odpowiednich podmiotów, kluczowe znaczenie ma zaangażowanie wszystkich odpowiednich władz lokalnych i zainteresowanych stron, w tym partnerów społecznych, w całym okresie realizacji inwestycji i reform przewidzianych w zmienionym RRP zawierającym rozdział dotyczący REPowerEU.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1).

Pozytywna ocena

- (55) Po pozytywnej ocenie Komisji w sprawie zmienionego RRP, zawierającego rozdział dotyczący REPowerEU, i stwierdzeniu, że RRP spełnia w zadowalający sposób kryteria oceny określone w rozporządzeniu (UE) 2021/241, zgodnie z art. 20 ust. 2 tego rozporządzenia i załącznikiem V do tego rozporządzenia, w niniejszej decyzji należy określić reformy i projekty inwestycyjne niezbędne do zrealizowania zmienionego RRP, zawierającego rozdział dotyczący REPowerEU, odpowiednie kamienie milowe, wartości docelowe i wskaźniki, a także kwotę udostępnianą przez Unię na wdrożenie zmienionego RRP, zawierającego rozdział dotyczący REPowerEU, w formie bezzwrotnego wsparcia finansowego.

Wkład finansowy

- (56) Szacunkowy łączny koszt zmienionego RRP Estonii, zawierającego rozdział dotyczący REPowerEU, wynosi 953 330 000 EUR. Ponieważ kwota szacunkowych łącznych kosztów zmienionego RRP, zawierającego rozdział dotyczący REPowerEU, jest wyższa od zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego dostępnego dla Estonii, wkład finansowy obliczony zgodnie z art. 11, przydzielony na zmieniony RRP Estonii, zawierający rozdział dotyczący REPowerEU, powinien być równy łącznej kwocie wkładu finansowego przydzielonego na zmieniony RRP Estonii, zawierający rozdział dotyczący REPowerEU. Kwota ta wynosi 953 184 800 EUR.

- (57) Zgodnie z art. 21a ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 w dniu 28 lutego 2023 r. Estonia przedłożyła wniosek o alokację kwoty dochodów, o których mowa w art. 21a ust. 1 tego rozporządzenia, którą to alokację dzieli się między państwa członkowskie na podstawie wskaźników określonych w metodyce, o której mowa w załączniku IVa do rozporządzenia (UE) 2021/241. Szacunkowe łączne koszty działań, o których mowa w art. 21c ust. 3 lit. b)–f) rozporządzenia (UE) 2021/241, uwzględnionych w rozdziale dotyczącym REPowerEU, wynoszą 90 040 000 EUR. Ponieważ kwota ta jest wyższa od odsetka alokacji dostępnego dla Estonii, dodatkowe bezzwrotne wsparcie finansowe dostępne dla Estonii powinno być równe odsetkowi alokacji. Kwota ta wynosi 83 297 553 EUR.
- (58) Co więcej, zgodnie z art. 4a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1755¹ w dniu 28 lutego 2023 r. Estonia przedstawiła uzasadniony wniosek o przesunięcie do Instrumentu całości alokacji tymczasowej z zasobów w pobrexitowej rezerwie dostosowawczej w kwocie 6 615 616 EUR. Kwotę tę należy udostępnić jako dodatkowe bezzwrotne wsparcie finansowe reform i inwestycji przewidzianych w rozdziale dotyczącym REPowerEU.
- (59) Łączny wkład finansowy dostępny dla Estonii powinien wynosić 953 184 800 EUR.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1755 z dnia 6 października 2021 r. ustanawiające pobrexitową rezerwę dostosowawczą (Dz.U. L 357 z 8.10.2021, s. 1).

Płatności zaliczkowe dotyczące REPowerEU

- (60) Estonia zwróciła się o zapewnienie następujących środków finansowych na wdrożenie rozdziału dotyczącego REPowerEU: przesunięcie kwoty 6 615 616 EUR alokacji tymczasowej z zasobów w pobrexitowej rezerwie dostosowawczej oraz 83 297 553 EUR z dochodów z systemu handlu emisjami na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹.
- (61) W odniesieniu do tych kwot w dniu 9 marca 2023 r. na podstawie art. 21d rozporządzenia (UE) 2021/241 Estonia zwróciła się o przekazanie płatności zaliczkowych w wysokości 20 % wnioskowanego poziomu finansowania. Pod warunkiem dostępności zasobów, kwotę tę należy udostępnić Estonii z zastrzeżeniem wejścia w życie umowy, której zawarcie między Komisją a Estonią przewidziano w art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241, i zgodnie z tą umową.
- (62) Należy zatem odpowiednio zmienić decyzję wykonawczą Rady z dnia 29 października 2021 r. Dla zachowania jasności należy zastąpić w całości załącznik do tej decyzji wykonawczej,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

¹ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

Artykuł 1

W decyzji wykonawczej Rady z dnia 29 października 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Estonii wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 1

Zatwierdzenie oceny RRP

Zatwierdza się ocenę zmienionego RRP Estonii na podstawie kryteriów przewidzianych w art. 19 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2021/241. Reformy i projekty inwestycyjne w ramach RRP, ustalenia oraz harmonogram monitorowania i realizacji RRP, w tym odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe, odpowiednie wskaźniki dotyczące osiągnięcia planowanych kamieni milowych i wartości docelowych oraz ustalenia dotyczące sposobu zapewnienia Komisji pełnego dostępu do odpowiednich danych bazowych określono w załączniku do niniejszej decyzji.”;

2) art. 2 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Unia udostępnia Estonii wkład finansowy w formie bezzwrotnego wsparcia w wysokości 953 184 800 EUR*. Wkład ten obejmuje:

- 1) kwotę 759 545 893 EUR udostępnioną do celów zaciągnięcia zobowiązań prawnych do dnia 31 grudnia 2022 r.;
- 2) kwotę 103 725 738 EUR udostępnioną do celów zaciągnięcia zobowiązań prawnych od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.;
- 3) kwotę 83 297 553 EUR**, zgodnie z art. 21a ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/241, wyłącznie na realizację działań, o których mowa w art. 21c tego rozporządzenia, z wyjątkiem działań, o których mowa w art. 21c ust. 3 lit. a);
- 4) kwotę 6 615 616 EUR przesuniętą do Instrumentu z pobrexitowej rezerwy dostosowawczej.

2. Wkład finansowy Unii jest udostępniany Estonii przez Komisję w transzach zgodnie z załącznikiem do niniejszej decyzji. Kwotę 126 008 898 EUR udostępnia się jako płatność zaliczkową zgodnie z art. 13 rozporządzenia (UE) 2021/241.

Kwotę 17 982 634 EUR udostępnia się jako płatność zaliczkową zgodnie z art. 21d rozporządzenia (UE) 2021/241. Ta płatność zaliczkowa może być wypłacona przez Komisję w ramach maksymalnie dwóch płatności.

Płatności zaliczkowe i transze mogą być wypłacane przez Komisję w jednej racie albo w kilku ratach. Wielkość rat zależy od dostępności środków finansowych.

-
- * Kwota ta odpowiada alokacji finansowej po odliczeniu proporcjonalnego udziału wydatków Estonii, o których mowa w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241, obliczonej zgodnie z metodyką określoną w art. 11 tego rozporządzenia.
- ** Kwota ta odpowiada alokacji finansowej po odliczeniu proporcjonalnego udziału wydatków Estonii, o których mowa w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.”;

3) załącznik zastępuje się tekstem znajdującym się w załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Estońskiej.

Sporządzono w Brukseli

W imieniu Rady

Przewodniczący / Przewodnicząca
